

Gemensamma planeringsförutsättningar 2016-2018

Beslutad av kommunstyrelsens ledningsutskott 2015-02-10

Innehåll

Budgetprocessen	3
Grundläggande allmänna förutsättningar	4
Befolkning, demografi	10
Beräkningar & förutsättningar	11
Känslighetsanalys	11
Strategiska planer	13
Sala kommuns styrsystem - ekonomi och verksamhetsstyrning	14
Inlämningstidpunkt	14
Bilagor	14

Budgetprocessen

Tidplan budgetprocessen

Tidplan för budgetprocessen återfinns i bilagan Sala kommuns styrsystem ekonomi- och verksamhetsstyrning.

Gemensamma planeringsförutsättningar (GPF)

Inför arbetet med de strategiska planerna beslutar kommunstyrelsen om gemensamma planeringsförutsättningar och ger direktiv inför nämndernas arbete med de strategiska planerna. Syftet är att ge en samlad och tydlig bild av de ekonomiska förutsättningarna för kommande tre år samt att fastställa vissa förutsättningar som ett stöd för verksamheterna i det fortsatta budgetarbetet. Detta ska mynna ut i gemensamma planeringsförutsättningar som fastställs av Kommunstyrelsens ledningsutskott.

Förutsättningar tas fram bland annat genom analys av demografisk utveckling, bedömningar av den allmänna kostnadsökningsnivån, lönekostnadsutveckling men också av utvecklingen av kommunens intäkter som exempelvis kommunalskatt, utjämningsbidrag, LSS-utjämning och pensioner.

Strategiska planer (nämnderna)

De strategiska planerna syftar till att få in underlag som föregår beslut om budgeten för att kunna anpassa verksamheten till förändrade förutsättningar. Nämndernas process börjar med framtagande av strategiska planer och avslutas med budgetberedningens planeringsdagar.

Strategiska planer (kommunövergripande)

Den strategiska planen är kommunfullmäktiges styrdokument där mål och resurser för nämndernas arbete anges. Den strategiska planen beslutas slutgiltigt av kommunfullmäktige. Om särskilda skäl föreligger kan den strategiska planen komma att revideras.

Nämndernas verksamhetsplaner

Med utgångspunkt från den strategiska planen arbetar nämnderna fram förslag till verksamhetsplaner, där nämnderna konkretiserar de kommunövergripande strategierna och målen i mål för verksamheten. Verksamhetsplanerna är tillika en återrapportering till kommunfullmäktige hur man avser att uppnå fullmäktiges uppdrag. Fullmäktige delges planerna i november.

Grundläggande allmänna förutsättningar

Omvärldsanalys ekonomi

Nedan SKL:s bedömning av den ekonomiska utvecklingen enligt cirkulär 14:59

Svagare internationell utveckling och dämpad privat konsumtion

Följande avsnitt om det samhällsekonomiska läget bygger på en mer utförlig beskrivning från Ekonomirapporten. December 2014.

Efter en stark avslutning på fjolåret har svensk ekonomi i år utvecklas förhållandevis svagt. Det främsta skälet är en fortsatt svag internationell utveckling och därmed en fortsatt svag svensk export. Svensk BNP beräknas i år växa med 1,9 procent. Nästa år ser förutsättningarna bättre ut och BNP beräknas då växa med 2,9 procent. Arbetsmarknaden har utvecklats betydligt bättre än BNP och fortsätter att generera ökad sysselsättning. Den starka ökningen av arbetskraften har dock inneburit att arbetslösheten bitit sig fast kring 8 procent. Den kommer nu successivt minska ned till omkring 6,5 procent 2016. Tack vare att ekonomin befinner sig i en återhämtningsfas växer det reala skatteunderlaget relativt snabbt, med över två procent nästa år och omkring 1,5 procent året därefter. Underskottet i den offentliga sektorns finanser minskar långsamt men stannar ändå på minus 0,5 procent 2018, betydligt lägre än det mål som riksdag och regering ställt upp för sparatet om ett plus på 1 procent. Eftersom BNP samtidigt växer innebär det inte någon ökning av den offentliga bruttoskulden i förhållande till BNP.

Omvärldens ekonomier går i otakt. I USA har tillväxten etablerat sig på en hygglig nivå och arbetslösheten har sjunkit snabbt. Utvecklingen på andra viktiga svenska exportmarknader har varit blandad. I Storbritannien har den ekonomiska utvecklingen varit förvånansvärt stark och den brittiska ekonomin förväntas visa fortsatt styrka i år och nästa år. I våra nordiska grannländer har den ekonomiska utvecklingen snarast gått i motsatt riktning. Det ekonomiska läget i euroområdet har försvagats under hösten. Året inleddes med en kvartalstillväxt av BNP på 0,5 procent, medan de två följande kvartalen endast växte med 0,1 respektive 0,2 procent. Krisen i Ukraina och de handelssanktioner med Ryssland som följt har påverkat, likväl som den svagare tillväxten i Kina och tillväxtekonomierna. Tyskland, som förväntas vara motorn i euroområdet, har på grund av den låga aktiviteten hos dess handelspartners tappat fart.

Den låga inflationen i stora delar av världen bidrar till att de stora centralbankernas styrräntor är fortsatt mycket låga. Det är inte troligt att den amerikanska centralbanken kommer att höja styrräntan förrän vid mitten av 2015. För den europeiska centralbankens del pekar det mesta mot att en räntehöjning får vänta till efter 2016. Den låga svenska inflationen under 2014 har fått riksbanken att sänka styrräntan till 0 procent och revidera ned räntebanan mycket kraftigt. Det innebär troligen att det dröjer till 2016 innan penningpolitiken börjar stramas åt och att styrräntan endast når upp till 2,5 procent vid slutet av 2018. Den svenska styrräntan kommer därmed att ligga lågt relativt räntan i USA men högt i förhållande till euroräntan.

Inte bara omvärlden går i otakt, det gäller också den svenska ekonomin. Tillväxten har dämpats markant sedan ett uppsving under andra halvåret 2013. Trots det fortsätter sysselsättning och arbetade timmar öka i god takt. Det betyder att produktiviteten utvecklas mycket svagt. I denna spretiga bild klarar sig skatteunderlaget förvånansvärt bra, med reala ökningarna runt 2 procent i år och nästa år, främst tack vare den starka ökningen av antalet arbetade timmar, men den för kommunsektorn gynnsamma priseteffekten (kommunsektorns priser stiger långsammare än löneökningarna). En relativt liten ökning av grundavdraget spelar också roll.

Den privata konsumtionen utvecklades svagare under det tredje kvartalet än beräknat, delvis förklarad av tillfälliga faktorer, och därmed blir årets ökning något långsammare än vad vi tidigare räknat med. Lägre förväntningar från konsumenterna och att 2015 startar från en lägre nivå betyder att också nästa års ökning revideras ned. Å andra sidan har hushållens inkomster utvecklats mycket gynnsamt sedan mitten av 2000-talet. Mellan 2005 och 2013 har hushållens reala disponibla inkomster vuxit med i genomsnitt 3,2 procent per år. Under samma period har hushållens konsumtionsutgifter ökat med endast 1,9 procent i genomsnitt per år. Hushållens sparande har därmed stigit mycket kraftigt. Åren 2012 och 2013 nådde hushållens nettosparkvot den högsta nivån i modern tid.

Produktivitetsutvecklingen har varit mycket svag, eller obefintlig i ett antal år. Den svaga utvecklingen inleddes redan 2006, ett par år före finanskrisen. Efter återhämtningen 2010 har produktiviteten varit i stort sett oförändrad. Vi räknar med att den återgår till att öka, men inte lika snabbt som tidigare. Det kommer att ha betydelse för såväl BNP-utvecklingen som löneökningarna på sikt.

Prisutvecklingen har under en tid varit mycket svag. Konsumentprisindex har sedan slutet av 2011 varit i stort sett oförändrat. En bidragande orsak till denna stagnation är lägre räntor, men även den underliggande inflationen (KPIF) har varit mycket låg. Kronförsvagningen i kombination med en allt starkare inhemsk efterfrågan drar efterhand upp inflationstalen.

Utvecklingen på arbetsmarknaden kan beskrivas som splittrad. Trots relativt svag tillväxt har sysselsättningen stått emot och utvecklats förvånansvärt bra. Samtidigt har antalet personer i arbetskraften fortsatt att växa. På sikt är det naturligtvis bra, men med den begränsade efterfrågan på arbetskraft har det inneburit att arbetslösheten har bitit sig fast runt 8 procent. Vi räknar dock med att arbetslösheten sjunker under 2015. Det är det stora tillskottet av utrikes födda som gjort det möjligt för arbetskraften och sysselsättning att öka snabbt sedan 2005. Födda utanför Europa utgör en betydande andel av sysselsättningsökningen. Gruppen svarade för 135 000 av ett totalt plus på 240 000 personer.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BNP*	1,3	1,9	2,9	3,2	2,3	1,9
Sysselsättning, timmar*	0,4	2,1	1,5	1,1	0,7	0,4
Arbetslöshet, nivå	8,0	7,9	7,4	6,6	6,5	6,5
Timlön, nationalräkenskaper-na	2,0	2,0	3,0	3,2	3,4	3,5
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,5	2,8	3,0	3,2	3,4	3,5
Konsumentpris, KPIX	0,5	0,1	0,9	1,8	1,9	1,9
Konsumentpris, KPIF	0,9	0,5	1,3	1,9	2,0	2,0
Konsumentpris, KPI	0,0	-0,2	0,6	2,1	3,2	3,1
Realt skatteunderlag**	1,5	1,6	2,4	1,8	1,5	1,2

*Kalenderkorrigerad utveckling.

**Korrigerat för regeländringar.

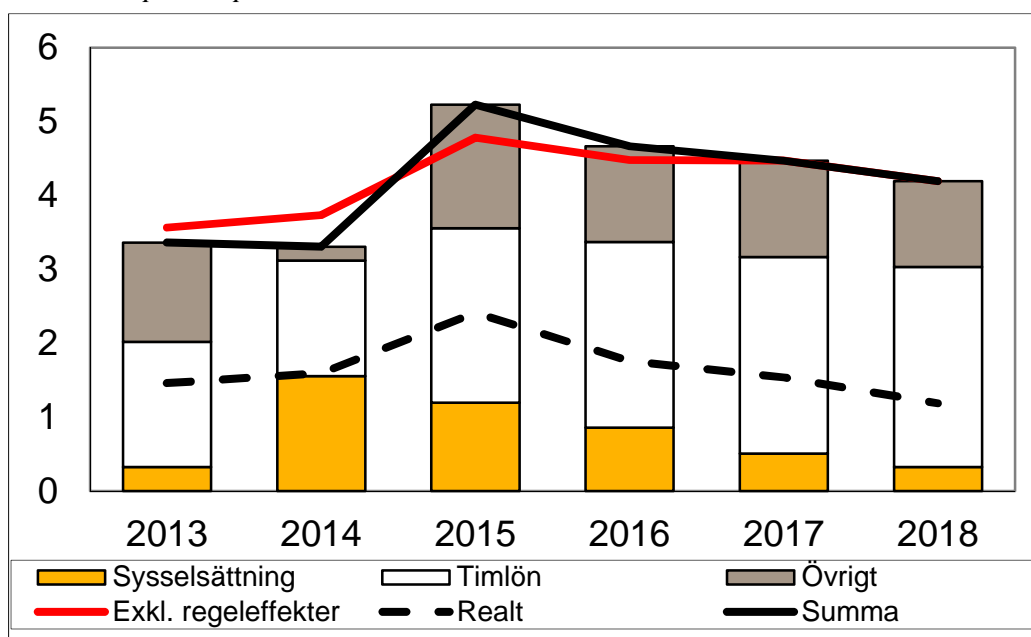
Skatteunderlaget skjuter fart 2015

Det slutliga taxeringsutfallet visade att skatteunderlagstillväxten år 2013 var lite lägre än vi räknade med i prognosen från den 2 oktober. Prognosen för år 2014–2018 bygger på den samhällsekonomiska bild som sammanfattas ovan.

Efter ett par år där skatteunderlagets ökning hållits tillbaka av måttlig sysselsättningsutveckling (2013) och den automatiska balanseringen av allmänna pensioner (2014) ser det ut att skjuta fart nästa år (diagram 1). Det är flera faktorer som bidrar till att ökningstakten blir högre 2015 än 2014. Dels blir indexeringen av pensionerna högre samtidigt som vi förutser större löneökningar. Dessutom påverkas utvecklingen av ändringar i skattelagstiftningen; i motsats till 2014 sker inte någon höjning av grundavdragen för pensionärer 2015 men avdragsrätten för pensionsparande minskar.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket och SKL.

Skatteunderlaget fortsätter att växa i god takt perioden ut. Ökningstakten avtar dock efter 2015, främst till följd av att arbetade timmar inte längre ökar i samma utsträckning i och med att konjunkturuppgången beräknas övergå till en situation med en ekonomi i balans 2016.

Revideringar jämfört med oktoberprognosen

I enlighet med det slutliga taxeringsutfallet är skatteunderlaget år 2013 nedjusterat jämfört med prognosen från den 2 oktober. Utvecklingen 2014 är nedreviderad till följd av att ny statistik visar något svagare utveckling av flera inkomstslag än de som låg till grund för oktoberprognosen.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013–2018
SKL, dec	3,4	3,3	5,2	4,7	4,5	4,2	28,0
Reg, okt	3,7	3,3*	4,6*	5,5	5,3	4,6	30,2
SKL, 2 okt	3,5	3,5	5,1	5,1	4,8	4,5	29,5
ESV, sep	3,5	2,9	4,3	4,8	4,8	4,3	27,4

*Uppräkningsfaktor för utbetalning av kommunalskatt år 2015, enligt S+MP-regeringens beslut den 30 oktober. Regeringen utnyttjade den möjlighet som lagen ger att valår revidera uppräkningsfaktorerna efter utgången av september, dock senast en vecka efter att budgetpropositionen har lämnats till riksdagen.

Källa: Ekonomistyrningsverket, regeringen, SKL.

I samband med att Nationalräkenskaperna för tredje kvartalet publicerades gjordes också en revidering av nationalräkenskaperna historiskt. De reviderade nationalräkenskaperna visar att produktivitetens utvecklingen i ekonomin har varit betydligt svagare de senaste åren än enligt tidigare statistik och i princip är kvar på 2006 års nivå. Detta indikerar att förutsättningarna för produktivitetens ökning i svensk ekonomi, och därmed utrymmet för lönehöjningar, är mindre än vi tidigare trott. Mot den bakgrunden bygger vår aktuella kalkyl på lägre lönehöjningar än den förra åren fram till 2018, vilket är huvudförklaringen till att vi reviderat ner skatteunderlagstillväxten 2016–2018. I viss mån bidrar även en svagare sysselsättningsutveckling och lägre inflationstal till nedrevideringen.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

Under valår med regeringsskifte har den tillträdande regeringen rätt att ändra uppräkningsfaktorerna senast en vecka efter att budgetpropositionen lämnats till riksdagen. Den nuvarande regeringen utnyttjade i oktober den rätten och beslutade om uppräkningsfaktorer som bygger på bland annat en höjning av grundavdragen för personer som fyllt 65 år, i enlighet med regeringens budgetproposition för 2015. Det är huvudförklaringen till att regeringens prognos visar mindre ökning av skatteunderlaget år 2015 än SKL:s (baserad på den budgetmotion från Alliansen som riksdagen beslutat). Åren 2016–2018 visar regeringens prognos snabbare skatteunderlagstillväxt än SKL:s, främst till följd av snabbare ökning av arbetade timmar samt lägre grundavdrag, men det har också betydelse att regeringen räknar med större ökning av pensionsinkomsterna.

Jämfört med den prognos Ekonomistyrningsverket (ESV) presenterade i september visar SKL:s prognos högre ökningstal 2014–2015. Främsta förklaringen är att SKL prognostiserar snabbare sysselsättningsuppgång och större ökning av pensionsinkomster, samt att ESV inte räknat med avvecklingen av avdragsrätten för pensionsparande 2015. Efter 2015 visar ESV:s prognos snabbare skatteunderlagstillväxt än SKL. Det förklaras delvis av större löneökningar i ESV:s kalkyl och delvis av mindre ökning av grundavdragen.

Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex

I våra kalkyler beräknas kommunernas verksamhetskostnader både i löpande och fasta priser. Den årliga förändringen av kostnaderna i fasta priser kallas också verksamhetens volymförändring. Volymförändring utgörs alltså av skillnaden mellan förändring i löpande pris och prisförändringar på arbetskraft (löneökningar) och

annan förbrukning. I tabellen nedan redovisas vår senaste bedömning av prisförändringar under perioden 2013–2018. Syftet med uppgifterna är att göra det möjligt för kommuner att räkna om från löpande till fasta priser, t.ex. i budgetarbetet, med samma förutsättningar som används i SKL:s kalkyler.

Tabell 8. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Arbetskraftskostnader*	1,027	1,027	1,028	1,030	1,032	1,033
Övrig förbrukning	1,011	1,014	1,019	1,024	1,025	1,026
Prisförändring	1,022	1,023	1,025	1,028	1,030	1,031

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering.

Prisförändringen på arbetskraft innevarande år är SKL:s prognos för timlöneökningarna för anställda i kommunerna inklusive kända förändringar av lagstadgade och avtalsenliga avgifter. Bedömningen för kommande år baserar sig på timlöneutvecklingen för hela arbetsmarknaden enligt SKL:s prognos, och beslutade förändringar av arbetsgivaravgifterna. Det sker en kontinuerlig ökning av kvaliteten på arbetsinsatsen, bland annat till följd av högre utbildningsnivå, och därmed höjda löner. Vi betraktar denna kvalitetsökning som en volymförändring och inte som en prisförändring, därför justeras timlöneökningarna ned med en uppskattning av kvalitetsökningen.

Priset på övrig förbrukning utgörs av en sammanvägning av vår prognos för KPIX, dvs. konsumentprisindex exklusive räntekostnader för egna hem, och en uppskattad löneandel. Lönekostnader respektive övriga prisförändringar vägs med sina respektive vikter i totalkostnaderna.

PO-pålägg 2015

PO-pålägget för kommuner beräknas till **38,46 procent** av lönesumman 2015, vilket är oförändrad nivå jämfört med år 2014, och också oförändrade uppgifter jämfört med det tidigare publicerade preliminära PO-pålägget.

Arbetsgivaravgifterna enligt lag är sammantaget oförändrade för år 2015, 31,42 procent.

Premien för avtalsförsäkringarna beräknas till 0,21 procent av lönesumman år 2015. Premierna för AGS-KL och Avgiftsbefrielseförsäkring är fastställda till noll procent, medan premien för trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA-KL) uppgår till 0,01 procent på lönesumman. För tjänstegrupplivförsäkring (TGL-KL) som administreras av KPA uppgår premien till 0,10 procent av lönesumman år 2015. Premien för omställningsförsäkring (KOM-KL) är schablonberäknad till 0,10 procent på lönesumman.

Förbundet rekommenderar ett oförändrat kalkylerat pålägg avseende avtalspensioner på 6,83 procent 2015 för kommunerna. Sammantaget resulterar detta i ett PO-pålägg på 38,46 procent av lönesumman år 2015.

Riksdagen har beslutat om ramarna för budgeten enligt Alliansens motion med oförändrad arbetsgivaravgift för unga. Det innebär att den nedsatta arbetsgivaravgiften för ungdomar, som inte fyllt 26 år vid årets ingång, kvarstår; och år 2015 är arbetsgivaravgiften enligt lag 15,49 procent. Inklusive premier för avtalsförsäk-

ringar och avgiftsbestämd pension blir totala arbetsgivaravgiften för ungdomar 21,29 procent.

Alliansen har ett förslag med en ytterligare sänkning av arbetsgivaravgiften för ungdomar under 23 år, samtidigt som de som fyllt 25 år får full avgift. Detta förslag är taget som ett tillkännagivande till riksdagen och innebär ett ”uppdrag” till regeringen att skriva fram ett sådant lagförslag för riksdagen att ta ställning till. Det är ännu oklart när detta kan bli aktuellt.

För anställda som vid årets ingång fyllt 65 år är arbetsgivaravgiften enligt lag 10,21 procent (ålderspensionsavgiften), ingen avgift för avtalsförsäkringar förutom TFA (0,01 %). Premie för avgiftsbestämd pension av 5,59 procent betalas vanligen fram till 67 år. För anställda födda 1937 och tidigare utgår inga arbetsgivaravgifter, eftersom dessa årgångar är helt kvar i det gamla pensionssystemet.

Den av regeringen föreslagna särskilda löneskatten på de äldres arbetsinkomster införs inte.

Internränta 2016

SKL brukar ange en internränta som kan användas i budgetsammanhang vid beräkning av kapitalkostnader (avskrivningar + internränta). Denna sätts utifrån den ekonomiska konjunkturbedömningen i december två år innan aktuellt år, och utgår från prognosen över den tioåriga statsobligationsräntan. Enligt decemberprognosen kommer den långa räntan att uppgå till 2,4 procent år 2016. Enligt denna metod blir därför den föreslagna internräntan avseende år 2016 2,4 procent.

Det innebär en marginellt lägre ränta än 2014 och 2015 då internräntan var 2,5 procent. Observera att internräntan avseende år 2015 först föreslogs till 3,2 procent men mot bakgrund av det faktiska ränteläget föreslogs i höstas att internräntan avseende år 2015 om görligt istället skulle vara oförändrad jämfört med år 2014.

Det exceptionella låga ränteläget har varit svårprognosticerat. Det kan dock vara lämpligt att påminna om att den mest rättvisande internräntan är att göra en bedömning av den egna genomsnittliga räntekostnaden för kommunens externa upplåning.

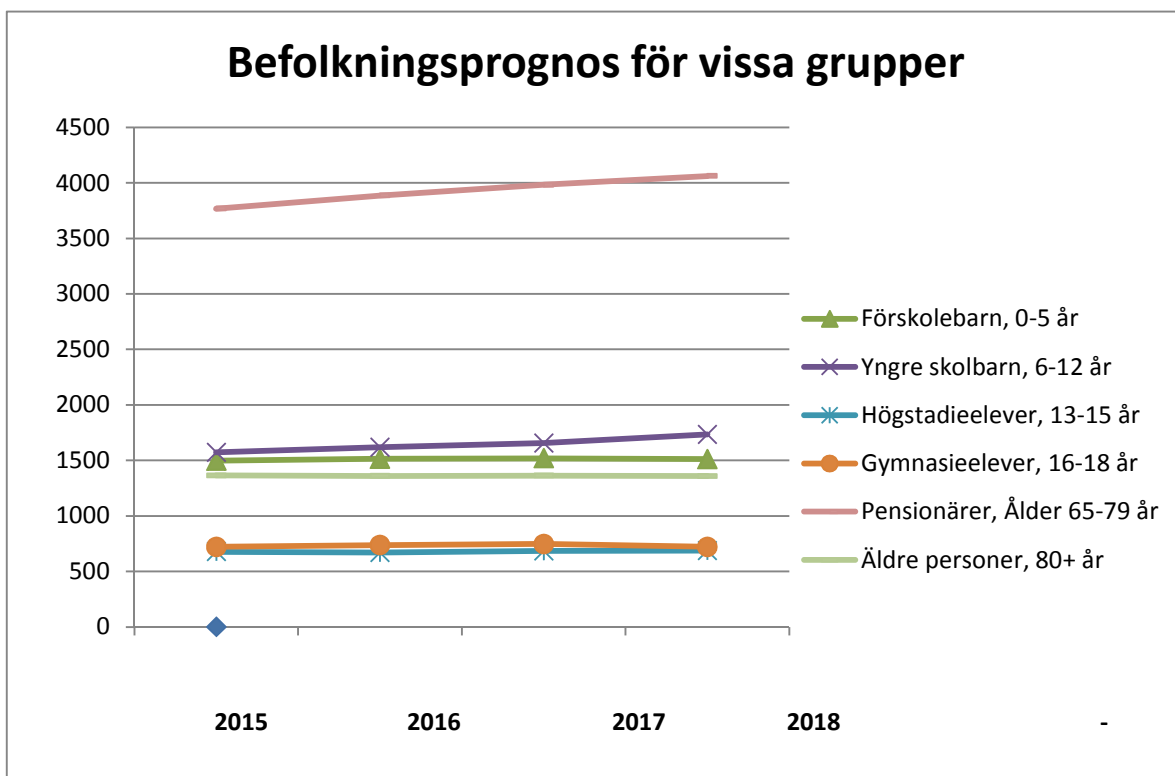
Befolkning, demografi

Sala kommun har i samarbete med SCB (Statistiska Centralbyrån) tagit fram denna befolkningsprognos för Sala kommun. Prognosen är den samma som kommunen tog fram 2014, men nu uppdaterad med uppgifter för år 2018.

Befolkningsprognosen bygger på kända förändringar under tidigare år och uppskattning av nuvarande utveckling inom kommunen. Prognosen visar en ökad folkmängd i kommunen varje år under perioden 2015 -2018. Antalet födda och antalet avlidna per år ligger ganska stabilt mellan åren. En nettoinflyttning till kommunen bedöms ske varje år.

Tabell utvecklingstendenser befolkning för åren 2015 - 2018 i åldersklasser (avser folkmängd den 31/12 resp. år)

Prognosår./ Ålder	2015	2016	2017	2018	Tendens
Totalt Sala kommun	21 927	22 017	22 114	22 168	Ökad total folkmängd
Förskolebarn, 0-5 år	1 514	1 519	1 512	1 541	Varierar, ökar 2018
Yngre skolbarn, 6-12 år	1 618	1 656	1 734	1 765	Ökar mycket
Högstadiel elever, 13-15 år	670	685	688	683	Varierar
Gymnasieelever, 16-18 år	738	748	722	715	Varierar
Befolkning i ålder, 19-64 år	12 142	12 064	12 038	11 980	Minskar
Pensionärer, Ålder 65-79 år	3 885	3 982	4 062	4 097	Ökar mycket
Äldre personer, 80+ år	1 360	1 363	1 359	1 405	Varierar, ökar 2018

Beräkningar och förutsättningar

Modeller och beräkningar i bilagan ”beräkningar GPF 2016-2018” baseras på nu gällande politiska beslut samt information ur SKL’s cirkulär 14:59.

Beräkningar och jämförelser ska inte betraktas som ett direktiv utan bör ses som ett sätt att skapa en uppfattning om Sala kommuns troliga framtida ekonomiska läge som vi kan bedöma det idag. Dessa bedömningar sätts också i relation till föregående strategisk plan 2015-2017. Bilagan innehåller bland annat:

- Skatteintäktsprognos relaterad till Strategiskplan 2015-2017
- Beräkning av personalkostnadsökningar
- Personalkostnadsökningar relaterat till ramökningar

Analys

I normalfallet ökar kommunens skatteintäkter från år till år i och med löneutvecklingen i samhället. Detta framgår också av de tidigare SKL-cirkulär som låg till grund för GPF 2015-2017. Även om skatteintäkterna fortsatt beräknas öka från år till år så visar SKL’s senaste cirkulär att ökningstakten inte kommer vara lika hög som tidigare beräknats. Det innebär att skatteintäkterna skrivits ned för hela perioden 2015-2017.

Rent konkret innebär detta att ramarna bör justeras eftersom intäkterna helt enkelt inte kommer att räcka till för att finansiera den verksamhet som beslutats i SP 2015-2017.

En jämförande beräkning har också gjorts kring huru vida ramuppräknarna kommer att täcka de kostnadsökningar i form av personalkostnader och fasta kostnader som Sala kommun står inför under de kommande åren. Beräkningarna har utgått från att verksamheten är oförändrad jämfört med bokslut 2014. Beräkningarna visar att ökningen av skatteintäkter och ramar långtifrån täcker de kostnadsökningar SKL beräknar för de kommande åren.

Känslighetsanalys

Det är viktigt att göra en känslighetsanalys över den ekonomiska ställningen och känsligheten för omvärldsförändringar är viktigt att göra. Nedanstående punkter visar effekterna av förändringar i de olika planeringsförutsättningarna.

- 1 % sämre eller bättre skatteunderlagsutveckling i riket ger kommunen 28 miljoner kronor i lägre eller högre skatteintäkter
- 1 % i löneökning ger ca 8,4 miljoner kronor i ökade personalkostnader
- Ökning/minskning med tio heltidstjänster (snittkostnad för kommunen) påverkar personalkostnaderna med ca 4,7 miljoner kronor
- En bygginvestering på 100 miljoner kronor medför första året kapitalkostnader med ca 5,3 miljoner kronor.

- Ökad upplåning med 100 miljoner kronor ökar räntekostnaderna med ca 3 miljoner kronor
- 100 invånare fler eller färre påverkar skatteintäkter, utjämning och bidrag med cirka 4,9 miljoner kronor
- Av en miljard i generell statlig satsning på kommunerna får Sala kommun cirka 5 miljoner kronor (0,5 %)
- 10 öre i skatteökning ger ca 4 miljoner kronor i ökade skatteintäkter 2016
- 25 öre i skatteökning ger ca 10 miljoner kronor i ökade skatteintäkter 2016
- 50 öre i skatteökning ger ca 21 miljoner kronor i ökade skatteintäkter 2016
- 1 kr i skatteökning ger ca 42 miljoner kronor i ökade skatteintäkter 2016

Strategiska planer

De strategiska planerna syftar till att få in underlag för att kunna anpassa verksamheten till förändrade förutsättningar inför kommunfullmäktiges beslut om strategisk plan för 2016-2018. Förändringar ska beskrivas i förhållande till av kommunfullmäktige beslutad strategisk plan 2015-2017.

Den strategiska planen har ett antal fasta rubriker som skall användas i tillämpliga delar. Förutom en beskrivning i text skall även en kalkyl göras för driftkostnader och investeringar under förutsättning av att nämnden gör bedömningen att skäl finns till en justering av kommunfullmäktige beslutad strategisk plan 2015-2017. Beräkningarna ska göras i 2015 års prisnivå.

Kommunfullmäktige fastställer de ekonomiska ramarna i den strategiska planen utifrån en bedömning av förväntad kostnads- och intäktsutveckling och möjligt resursutrymme.

Omvärldsanalys

Syftet med denna analys är att fånga upp utvecklingstendenser, förändring av efterfrågan, förändrad lagstiftning, rättspraxis etc. Innebär exempelvis förändring av lagstiftningen att ytterligare tjänster måste inrättas och dessa inte ryms inom befintlig budget skall dessa alltså beskrivas och kalkyleras.

Demografi

Nämnderna ska göra en analys och ekonomisk bedömning av hur den demografiska utvecklingen påverkar verksamhetsområdena. Analysen ska belysa utvecklingen både på kort sikt och betydande förändringar på lång sikt. Utgångspunkten för bedömningarna är av kommunstyrelsen fastställd befolkningsprognos.

Nämnderna ska redovisa demografins påverkan på driftskostnaderna och förändrat lokalbehov. Lokalbehovet ska beskrivas i lokalbehovsprogrammet.

Resultatanalys

Under denna rubrik skall en analys göras av resultatet från senaste bokslut kopplat till innevarande års budget. Här skall beskrivas större resultatpåverkande poster (både under- och överskott) som nämnderna tar med sig in i kommande års planering och vilka konsekvenser de får kvalitetsmässigt och resultatmässigt om ingen ramjustering görs.

Effekter på kommunfullmäktiges mål

Den måltext och de indikatorer som angetts i verksamhetsplanerna skall värderas utifrån slutsatser som dras beträffande omvärldsanalys, demografi och resultatanalys. Finns anledning till att omvärdera målsättningarna?

Effekter av exploateringsverksamhet

Med exploateringsverksamhet avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för bostads- och industriändamål. Exploateringsprocessen kan indelas i följande faser: markanskaffning, fysisk planering/förkalkyl, byggskede, uppföljning, försäljning/avyttring och efterkalkyl/slutredovisning. Område som ska exploateras bör avgränsas på ett tydligt sätt, ofta utgör en detaljplanekarta underlag.

Större planerade exploateringsprojekt ska redovisas inklusive utgifts- och inkomstflödena under projektiden.

Investeringsplan & lokalbehovsprogram

Investeringar ska planeras i särskild ordning utifrån nämndernas diskussioner kring verksamheternas behov samt ett kommunövergripande arbete med effektivisering och rationalisering av så väl lokaler som övriga investeringar.

En investeringsplan ska redovisas för perioden 2016-2023. Utgångspunkt är av kommunfullmäktige beslutad strategisk plan 2015-2017. Vid förändring av den beslutade investeringsplanen ska även driftkostnadskonsekvenserna beskrivas.

Kommunens behov av lokaler har en stark påverkan både på investeringsbudgeten och driftbudgeten i form av förändrade driftkostnader och hyror.

Sala kommuns styrsystem - ekonomi och verksamhetsstyrning

Ekonomi- och verksamhetsstyrningen är en övergripande styrprocess som gäller alla nämnder. Styrningen anger den yttre ramen för ansvars- och frihetsgrader vilka måste kompletteras med ett innehåll i form av spelregler för det nämndspecifika arbetet. Nämnderna ansvarar själva för att tydliga spelregler finns för det nämndspecifika arbetet.

Inlämningstidpunkt

De strategiska planerna ska lämnas till ekonomikontoret senast 15/4.

Bilagor

Beräkningar GPF 2016-2018

Sala kommuns styrsystem ekonomi- och verksamhetsstyrning 2015

Förutsättningar & variabler

OBS!

Fördelning mellan nämnder är gjord enligt samma procentuella fördelning som i SP 2015-2017

Alla beräkningar baseras på investeringsvolym fastställd i SP 2015-2017

Alla beräkningar baseras på lånebehov fastställt i SP 2015-2017

Alla beräkningar gällande personalkostnader förutsätter samma bemanningsnivå som bokslut 2014

Alla belopp anges i tusentals kronor (tkr)

Variabler	Källa	2015	2016	2017
Invånarantal	GPF 2015-2017	21800	21800	21800
Internränta	SKL Cirkulär 14:59	3,20%	2,40%	2,40%
Kommunalskatt	Tidigare beslutad	22,31%	22,31%	22,31%
Personalomkostnadstillägg	SKL Cirkulär 14:59	38,46%	38,46%	38,46%
Uppräkning personalkostnad	SKL Cirkulär 14:59 (Tabell 8)	2,80%	3,00%	3,20%
Uppräkning fastakostnader	SKL Cirkulär 14:59 (Tabell 8)	-	2,40%	2,50%
Fastighetsavgift	SKL Cirkulär 15:03			
Pensioner	KPA prognos			
Skatteintäkter, LSS-utjämning, utjämningsbidrag mm	SKL Cirkulär 15:03			

Beräkningar

Kända förändringar i förhållande till beslutad Strategisk plan 2015-2017

	2015	2016	2017
Skatteintäkter SP 2015-2017	1 163 719	1 198 560	1 235 158
Skatteintäkter SKL Cirkulär 15:03	1 160 641	1 195 322	1 232 851
Ökning skatteintäkter cirk 15:03 jmf fg år	-	34 681	37 529
Minskade skatteintäkter jmf SP 2015-2017	-3079	-3 237	-2 305

Förändrade pensionskostnader jmf SP 2015-2017	-545	885	1 165
Resultatpåverkan jmf SP 2015-2017	-3 624	-2 352	-1 140

2015	Beslutad ram SP 2015-2017	Ramandel	Andel av förändring	Ny beräknad ram
Kommunstyrelsen	188 607	16,3%	-589	188 018
Kultur- och fritidsnämnd	42 082	3,6%	-131	41 951
Revision	845	0,1%	-3	842
Överförmyndare	3 233	0,3%	-10	3 223
Skolnämnd	471 535	40,7%	-1 473	470 062
Vård- och omsorgsnämnd	453 610	39,1%	-1 417	452 193
	1 159 912		-3 624	1 156 288

2016	Beslutad ram SP 2015-2017	Ramandel	Andel av förändring	Ny beräknad ram
Kommunstyrelsen	188 972	16,0%	-377	188 595
Kultur- och fritidsnämnd	42 448	3,6%	-85	42 363
Revision	795	0,1%	-2	793
Överförmyndare	3 233	0,3%	-6	3 227
Skolnämnd	474 113	40,3%	-947	473 166
Vård- och omsorgsnämnd	468 293	39,8%	-935	467 358
	1 177 854		-2 352	1 175 502

2017	Beslutad ram SP 2015-2017	Ramandel	Andel av förändring	Ny beräknad ram
Kommunstyrelsen	190 513	16,0%	-183	190 330
Kultur- och fritidsnämnd	41 898	3,5%	-40	41 858
Revision	795	0,1%	-1	794
Överförmyndare	3 233	0,3%	-3	3 230
Skolnämnd	478 607	40,2%	-459	478 148

Vård- och omsorgsnämnd	474 636	39,9%	-455	474 181
	1 189 682		-1 140	1 188 542

*Täckningsgrad = Ramökning - personalkostnadsökning

2018

-

2,40%
22,31%

38,46%
3,30%
2,60%

Ramökning 2014-2015	Beräknad personalkostnad	Personalkostnadsökning	"Täckningsgrad" *
-	155 798	4 244	-
-	16 409	447	-
-	236	6	-
-	2 874	78	-
-	323 947	8 823	-
-	341 121	9 291	-
-	840 384	22 890	-

Ramökning 2015-2016	Beräknad personalkostnad	Personalkostnadsökning	"Täckningsgrad" *
577	160 472	4 674	-4 097
413	16 901	492	-80
-49	243	7	-56
4	2 961	86	-83
3 105	333 665	9 718	-6 614
15 165	351 354	10 234	4 932
19 214	865 596	25 212	-5 998

Ramökning 2016-2017	Beräknad personalkostnad	Personalkostnadsökning	"Täckningsgrad" *
1 736	165 607	5 135	-3 399
-505	17 442	541	-1 046
1	251	8	-7
3	3 055	95	-91
4 982	344 343	10 677	-5 695

6 823	362 598	11 243	-4 420
13 040	893 295	27 699	-14 659

Sala kommuns styrsystem

Ekonomi- och verksamhetsstyrning

Innehållsförteckning

Sala kommuns styrsystem - ekonomi- och verksamhetsstyrning	3
Resursfördelning, planering	3
Budgetprocess	3
Gemensamma planeringsförutsättningar (GPF)	4
Strategiska planer (nämnderna)	4
Strategisk plan för Sala kommun	4
Nämndernas verksamhetsplaner	4
Ram- och målstyrning	4
Driftbudget	6
Investeringar	6
Uppföljning och utvärdering	6
Löpande uppföljning	8
Delårsrapport	8
Årsredovisning	8
Intern kontroll	9
Finansiell styrning	9

Sala kommuns styrsystem - ekonomi- och verksamhetsstyrning.

Ekonomi- och verksamhetsstyrningen definieras som en målmedveten styrprocess vars syfte är att utifrån kända styrprinciper och spelregler påverka organisationens beslut och beteende i riktning mot uppställda mål avseende resultat, effektivitet och ekonomisk ställning.

Styrningen innebär dels en styrning mot verksamheternas ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat dels en finansiell styrning (ekonomisk ställning).

Ekonomi- och verksamhetsstyrningen är en övergripande styrprocess som gäller alla nämnder. Styrningen anger den yttre ramen för ansvars- och frihetsgrader vilka måste kompletteras med ett innehåll i form av spelregler för det nämndsspecifika arbetet. Nämnderna ansvarar för att tydliga spelregler finns för det nämndsspecifika arbetet.

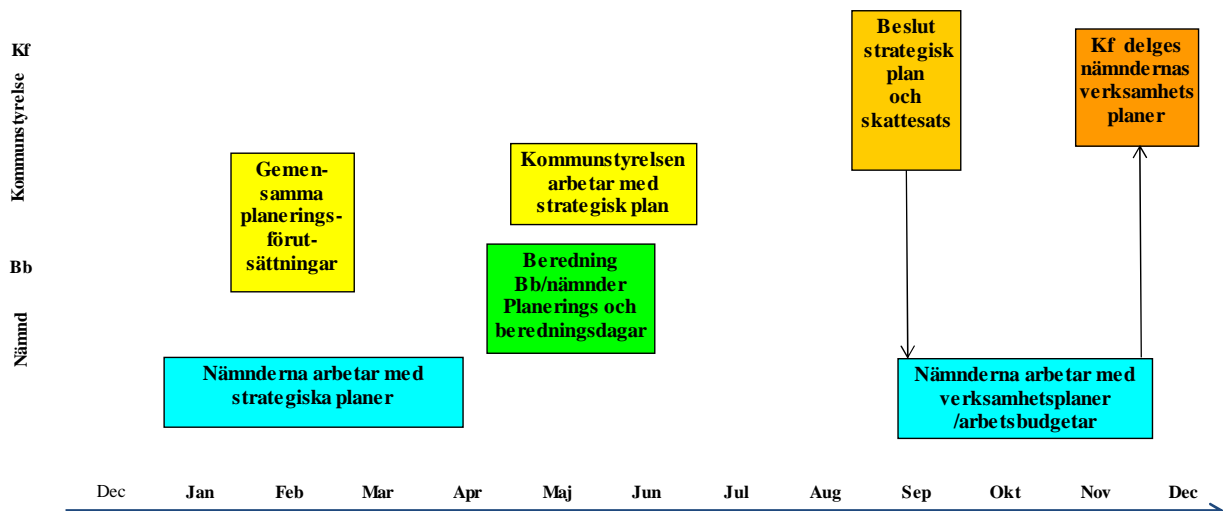
Styrande spelregler för kommunens ekonomi- och verksamhetsstyrning fastställs också politiskt i samband med budgetarbetet. Dessa är sådana till sin karaktär att de med nödvändighet kan variera. I samband med budget, bokslut och uppföljning utgår också särskilda anvisningar från ekonomikontoret.

Resursfördelning, planering

Budgetprocess

Budgetens formella innehåll och process regleras i kommunallagen.

Resursfördelning och planering sker i en fastställd budgetprocess. Budgetprocessen är en process för planering av kommande års verksamhet och ekonomi och är en del i informationen om verksamheter och ekonomi tillsammans med löpande uppföljning och årsredovisning.

Tidplan för Strategisk plan 2016-2018

10 februari, GPF i KSLU

15 april, underlag till ekonomikontoret från respektive nämnd

4-5 maj, Beredning strategisk plan

4 aug, beslut i KSLU

20 aug, beslut i KS

1 sep, beslut i KF

5 november, nämndernas verksamhetsplaner delges KS

23 november, nämndernas verksamhetsplaner delges KF

Gemensamma planeringsförutsättningar (GPF)

Inför arbetet med de strategiska planerna beslutar kommunstyrelsen om gemensamma planeringsförutsättningar och ger direktiv inför nämndsarbetet med de strategiska planerna. I GPF kan ingå exempelvis demografiska förutsättningar, bedömningar av den allmänna kostnadsökningsnivån, lönekostnadsutveckling, exploateringsverksamhet, lokalbehov.

Strategiska planer (nämnderna)

De strategiska planerna syftar till att få in underlag som föregår beslut om budgeten för att kunna anpassa verksamheten till förändrade förutsättningar. Nämndernas arbete med planerna pågår fram till april. De strategiska planerna hanteras politiskt på budgetberedningens planeringsdagar under maj månad.

Strategisk plan för Sala kommun

Den strategiska planen är kommunfullmäktiges styrdokument där det bland annat anges mål och resurser för nämndernas arbete. Planen är treårig där första året är kommunens ettårsbudget. Den strategiska planen beslutas av kommunfullmäktige i september. Planen kan vid större oförutsedda händelser revideras i november men målsättningen är att en revidering ska undvikas.

Nämndernas verksamhetsplaner

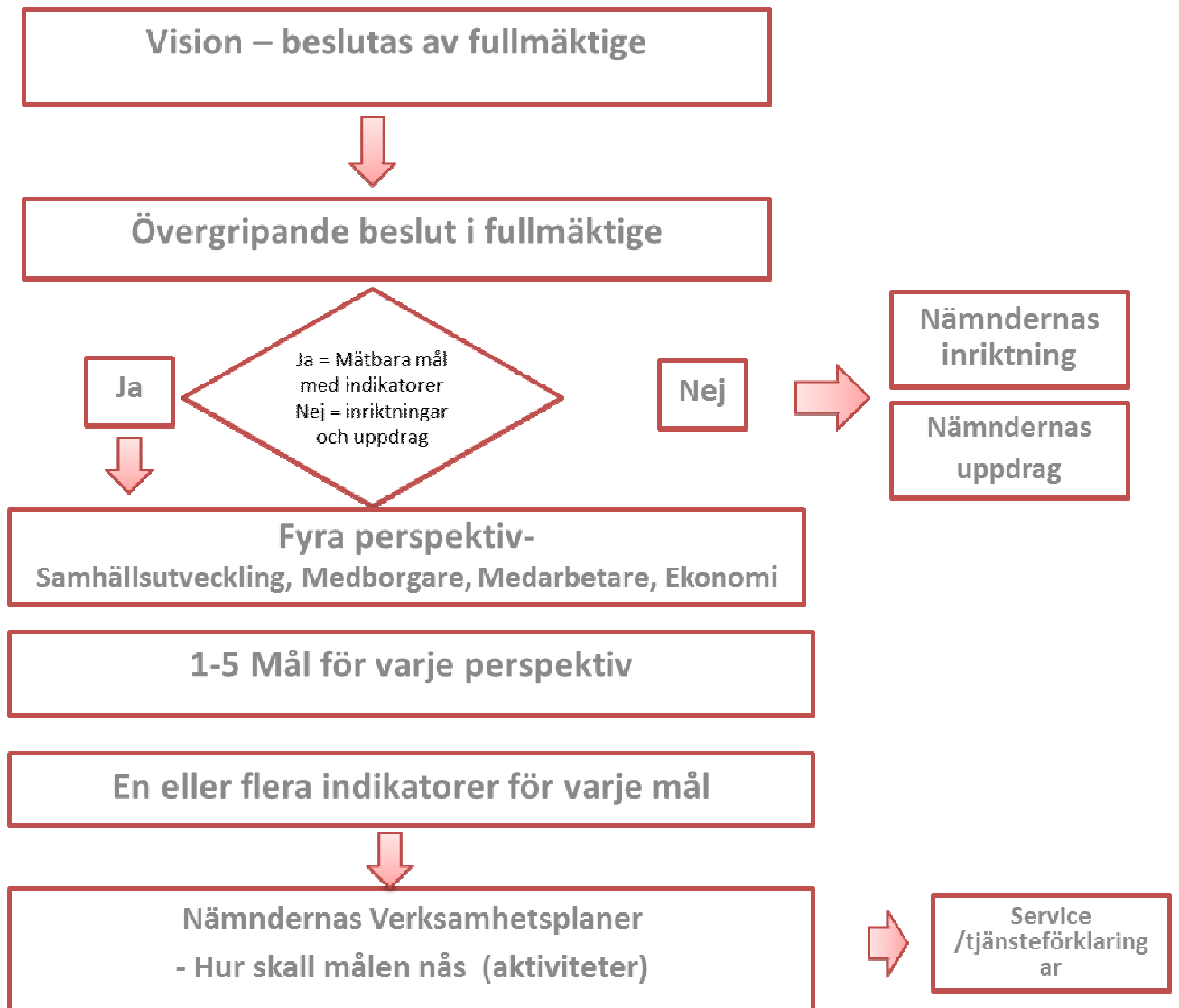
Med utgångspunkt från den strategiska planen arbetar nämnderna fram förslag till verksamhetsplaner, där nämnderna konkretiserar de kommunövergripande strategierna och målen i verksamhetsmål. Verksamhetsplanerna fastställs av respektive nämnd. Verksamhetsplanerna är tillika en återrapportering till kommunfullmäktige hur man avser att uppnå fullmäktiges uppdrag. Fullmäktige delges planerna i november.

Ram- och målstyrning

Sala kommun tillämpar ram- och målstyrning. Ramstyrningen är en resursorienterad styrning mot det ekonomiska resultatet. Målstyrningen styr mot önskvärd verksamhet.

Kommunfullmäktige fastställer årligen kommungemensamma visioner och mål i fyra perspektiv: Samhällsutveckling, Medborgare, Medarbetare och Ekonomi. Den politiska viljeinriktningen som vision och mål vilar på, skall uttryckas antingen som

kommungemensamma mätbara mål, eller som inriktningar och uppdrag till nämnderna. För varje mätbart mål fastställs målindikatorer som används för att mäta måluppfyllelsen. Målstyrningsprocessen beskrivs schematiskt nedan.

Nämnderna anger i sina verksamhetsplaner hur de kan bidra till att uppnå de kommunövergripande strategierna och målen.

Sala kommun arbetar mot att utveckla ram- och målstyrningen till resultatstyrning vilket innebär att mäta i vilken utsträckning vi lyckas leverera den service till medborgarna som möter medborgarnas behov och till lägsta möjliga kostnad. För att göra det krävs väl formulerade resultatindikatorer som följs upp och analyseras löpande samt återkopplar till verksamheterna så att förbättringsåtgärder kan genomföras.

Fokus ska läggas på att konkret kunna mäta målsättningar med adekvata indikatorer. Här ska kommunens medverkan i Kommunens kvalitet i korthet(KKIK) beaktas.

Kommunfullmäktige fastställer de ekonomiska ramarna i den strategiska planen utifrån en bedömning av förväntad kostnads- och intäktsutveckling och möjligt resursutrymme.

De ekonomiska ramarna är överordnade målen vilket innebär att nämnderna ska upprätta realistiska budgetar inom givna ramar. Fasta ramar tillämpas vilket innebär att tilläggsanslag beviljas endast i undantagsfall.

Driftbudget

Nämnd har fullt ansvar för sin verksamhet utifrån givna resurser. Anslagsbindningen kopplas till nettoanslag. Den affärsdrivande verksamheten redovisas som resultatenheter. Nämnd ska fastställa budgeten på verksamhetsområde. Nämnd äger rätt att under budgetåret omfördela budgetbeloppen inom sitt anslag. Resurserna ska användas där de bäst behövs för att nå måluppfyllelse.

Verksamheterna ska styras utifrån en helhetssyn på ekonomi, prestationer och kvalitet.

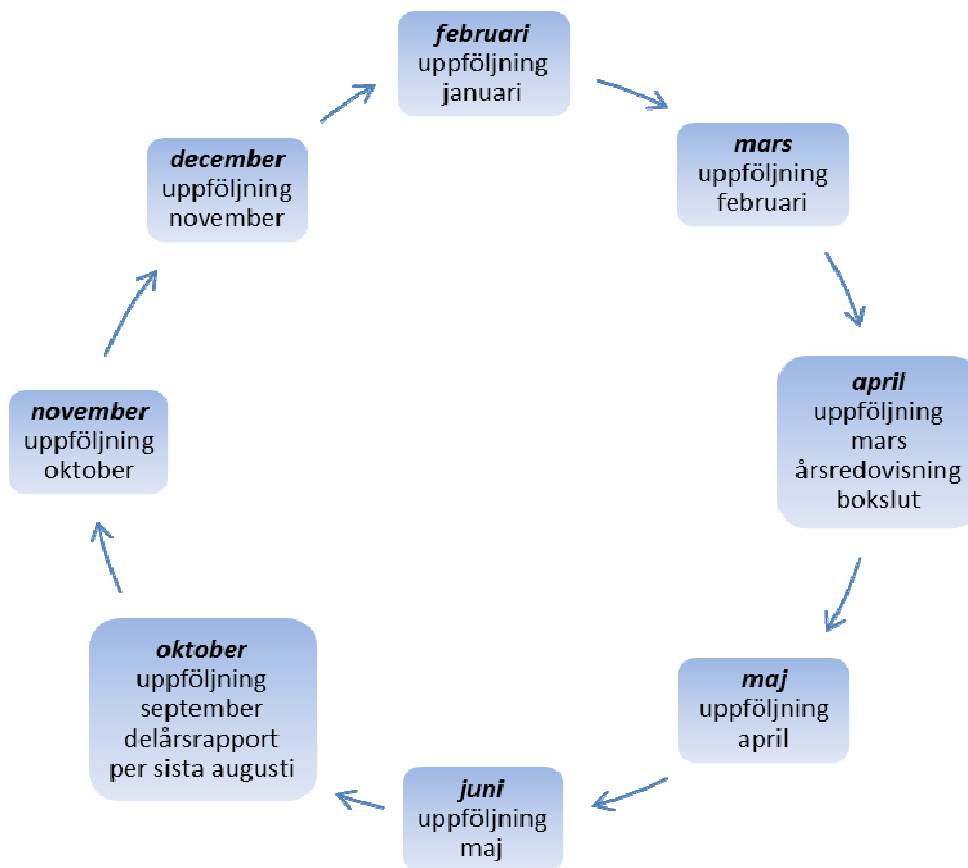
Decentralisering av ekonomiskt ansvar ska åtföljas av decentralisering av befogenheter för effektiv resultatuppföljning och utkrävande av ansvar för verksamhet och ekonomi.

Investeringar

Investeringar ska planeras i särskild ordning utifrån nämndernas diskussioner kring verksamheternas behov samt ett kommunövergripande arbete med effektivisering och rationalisering av så väl lokaler som övriga investeringar.

Uppföljning och utvärdering

Kommunens uppföljning sker genom löpande uppföljning, delårsrapport, årsredovisning och intern kontroll. Nedanstående tidpunkter avser 2015.

Tidplan för Månadsuppföljningar 2015

Månadsuppföljning	Underlag till ekonomi från respektive nämnd	Utskick KSLU	Behandlas i KSLU
Januari	9 februari	11 februari	17 februari
Februari	13 mars	25 mars	31 mars
Mars	9 april	15 april	21 april
April	8 maj	13 maj	19 maj
Maj	8 juni	10 juni	16 juni
September	12 oktober	14 oktober	20 oktober
Oktober	9 november	11 november	17 november
November	7 december	9 december	15 december

Tidplan för Bokslut 2014

13 februari, underlag till ekonomikontoret från respektive nämnd

20 februari, underlag till ekonomikontoret från bolagen

6 mars, underlag till ekonomikontoret, kortversionen till Årsredovisningen

16-17 mars Bokslutsberedning KSLU

7 april, beslut i KSLU

16 april, beslut i KS

27 april, beslut i KF

Tidplan för Delårsrapport per 31/8 2015

14 september, underlag till ekonomikontoret från respektive nämnd

17 september, underlag till ekonomikontoret från bolagen

29 september, beslut i KSLU

8 oktober, beslut KS

26 oktober, beslut i KF

Löpande uppföljning

Nämnderna ansvarar för sin uppföljning av ekonomi och verksamhet under året.

Kommunen har sju månadsuppföljningar som behandlas av kommunstyrelsens ledningsutskott. Nämnderna följer upp sina verksamheter månatligen.

Uppföljningsrapporterna ska innehålla ekonomiska kommentarer avseende avvikelser, orsak till avvikelser, förslag på åtgärder inklusive tidplan och verksamhetskommentarer.

Förutom att vara ett instrument för uppföljningen i sig ska uppföljningen verka för att

- tydliggöra kommunstyrelsens roll som övergripande ansvarig för den kommunala verksamheten genom sin uppsiktsplikt
- tydliggöra nämndernas ansvar för den egna verksamheten
- stödja dialogen mellan nämnderna och kommunstyrelsen

Delårsrapport

Delårsrapportens hantering regleras i lagen om kommunal redovisning.

Delårsrapport är en enklare variant av årsbokslutet och en prognos för verksamhetens utfall för hela året och ska i princip ha samma utformning som årsredovisningen. Enligt lagen ska minst en delårsrapport lämnas till kommunfullmäktige. Delårsrapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret. Kommunen tar fram en delårsrapport med helårsprognos per den sista augusti.

Årsredovisning

Årsredovisningen regleras i kommunallagen och i lagen om kommunal redovisning.

Årsredovisningen skall vara en redogörelse av utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid årets slut. För att uppfylla detta ska i årsredovisningen ingå

- förvaltningsberättelse
- resultaträkning
- balansräkning
- finansieringsanalys
- sammanställd redovisning, som omfattar kommunal verksamhet som bedrivs genom annan juridisk person.

Nämnderna lämnar sina bokslut i mitten av februari. Därefter vidtar ett politiskt arbete som resulterar i ett förslag till årsredovisning av kommunstyrelsen i mars, april. Kommunfullmäktige fastställer årsredovisningen i april.

I samband med bokslutet regleras över- och underskott i särskilt tilläggsbudgetbeslut för kommande år.

Intern kontroll

Den interna kontrollen utgör en del av nämndernas kontroll över sin verksamhet. Kontrollen syftar till att säkerställa en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, en tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten, efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Nämnderna ska varje år anta en internkontrollplan och senast i samband med årsredovisningen rapportera resultatet av den interna kontrollen till kommunstyrelsen.

Finansiell styrning

Grundläggande för den finansiella styrningen är att kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning. Begreppet ”god ekonomisk hushållning” regleras i kommunallagen och lagen om kommunal redovisning.

Kommunens resurser ska användas så att god ekonomisk hushållning nås ur såväl ett finansiellt perspektiv som ur ett verksamhetsperspektiv.

För att säkerställa god ekonomisk hushållning ska finansiella mål och verksamhetsmål definieras och följas upp. Kommunen har uppnått god ekonomisk hushållning när målen sammantaget visar på en god måluppfyllelse i delårsrapporten och årsbokslutet.

Kommunfullmäktige fastställer årligen kommungemensamma visioner och mål i fyra perspektiv: Samhällsutveckling, Medborgare, Medarbetare och Ekonomi.

För att ha en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling bör resultat i relation till skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsuttryckas som ett procentuellt överskott (resultatmål). Resultatmålet kan tillfälligt variera pga av kommunen ej påverkbara omvärldsfaktorer.